

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ МИСТЕЦТВ

УКРАЇНА І СВІТ:

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

17–18 травня 2023 року

Зареєстровано Інститутом модернізації змісту освіти МОН України

Лист від 19.01.2023 №21/08-53

КИЇВ 2023

УДК 327 (477+100)
ББК 66.4

Друкується за рішенням
Вченої ради Київського національного університету культури і мистецтв
(Протокол № 13 від 11 травня 2023 р.)

Голова редколегії:

Поплавський Михайло Михайлович, доктор педагогічних наук, професор (Україна).

Заступники голови редколегії:

Костиря Інна Олександрівна, доктор політичних наук, професор, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Білецька Оксана Олександрівна, кандидат культурології, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Ластовський Валерій Васильович, доктор історичних наук, професор, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна).

Члени редколегії:

Безсмертний Роман Петрович, кандидат політичних наук, Надзвичайний і Повноважний Посол України, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Бойко Людмила Павлівна, кандидат педагогічних наук, професор, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Дікарев Олександр Іванович, кандидат політичних наук, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Кочубей Лариса Олександрівна, доктор політичних наук, професор, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Лікарчук Дар'я Сергійвна, кандидат політичних наук, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Миценко Алла Борисівна, кандидат політичних наук, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна); Моравець Норберт, доктор наук, доцент, Академія ім. Яна Длугоша в Ченстохові (Польща) Фуллер Себастьян, доктор наук, професор, академічний директор Лондонської школи бізнесу Arpsley, Лондон (Великобританія); Чарнецький Павел, доктор габілітований, професор, МВА, Ректор Варшавської університету менеджменту «Collegium Nitaium», Варшава (Польща); Шевель Інна Петрівна, кандидат соціологічних наук, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна).

ББК 66.4   **Україна і світ: теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин:** матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 17–18 трав. 2023 р. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв; редкол.: М. М. Поплавський (голова), Костиря І. О. (заст. голови) [та ін]. – Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2023. – 300 с.

ISBN 978-966-602-375-2

У збірнику викладено матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Україна і світ: теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин». Тематика збірника має розділи, які стосуються історико-теоретичних питань міжнародних відносин; міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії; міжнародне співробітництво у сфері охорони культурної спадщини та Україна; сучасного міжнародного права; світового господарства та міжнародних економічних відносин; суспільних комунікацій та лінгвістичного забезпечення міжнародної діяльності; соціології міжнародних відносин; соціологічних досліджень в галузі міжнародних відносин; міжнародних медіакомунікацій та комунікативних технологій.

УДК 327 (477+100)

© Київський національний університет культури і мистецтв, 2023
© Автори, 2023

**УКРАЇНА І СВІТ:
теоретичні та практичні аспекти діяльності
у сфері міжнародних відносин, 2023**

американських відносин

<i>Розумюк Володимир, Мудрієвська Ірина,</i>	<i>Трансформація національного суверенітету в сучасних міжнародних відносинах</i>	87
<i>Сторонянська Ірина, Беновська Лілія,</i>	<i>Напрямки зближення регіональних політик ЄС та України</i>	93
<i>Токарська Анастасія</i>	<i>Співпраця з діаспорою як форма публічної дипломатії</i>	96
<i>Фігурний Юрій</i>	<i>Україна і світ: міжнародні відносини під час російсько- української війни</i>	102
<i>Шатілов Євген</i>	<i>Протистояння СРСП і Великобританії на Олімпіаді в Мельбурні</i>	107
<i>Földvári Sándor</i>	<i>Навіщо вибрати Польщу замість Угорщини та які ризики Україні від Угорщини?</i>	113

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

<i>Гаврилюк Олег</i>	<i>Ринок праці та міграція з України: загрози та напрями вирішення</i>	123
<i>Зелінська Олена</i>	<i>Вплив українсько-російської війни на світову торгівлю та економічний розвиток</i>	128
<i>Калайтан Тетяна, Гримак Олег, Кушнір Леся</i>	<i>Іноземні інвестиції в сфері туризму: сучасні тенденції</i>	131

**УКРАЇНА І СВІТ:
теоретичні та практичні аспекти діяльності
у сфері міжнародних відносин, 2023**

Journal of the Society of Architectural Historians, Australia and New Zealand. 2000 № 11(1). P. 26-43;

10. Liston K., Maguire J. The 'Great Game' and Sport: Identity, Contestation and Irish–British Relations in the Olympic Movement. *Journal of War & Culture Studies.* 2020. P.1-21;

11. Mellis J. From Defectors to Cooperators: The Impact of 1956 on Athletes, Sport Leaders and Sport Policy in Socialist. *Contemporary European History.* 2019. P.1-17;

12. Olympic Games Melbourne 1956. *Режим доступу:* <https://olympics.com/en/olympic-games/melbourne-1956>.

13. Riordan J.. The USSR and olympic boycotts. *The International Journal of the History of Sport.* 1988. № 5(3). P. 349-359;

УДК 327 (439:477)

Földvári Sándor,
Dr. Ph., research fellow,
Debrecen U, Hungary

**НАВІЩО ВИБИРАТИ ПОЛЬЩУ ЗАМІСТЬ
УГОРЩИНИ ТА ЯКІ РИЗИКИ УКРАЇНИ ВІД УГОРЩИНИ?**

Розглянемо зазначену проблему з точки зору економіки. В Україні, на Донбасі й навколо Криму, є величезні родовища нафти й газу, а також на Заході України, недалеко від польського кордону [5]. Їх почала експлуатувати відома компанія Shell ще у 2013 році. Але в 2014 році Росія окупувала ті ж території, де розташовані родовища нафти та газу [16]. Тому, Крим важливий не тільки як стратегічне місце через потужну військову базу, а й в економічному аспекті. Друге величезне газове родовище розташоване під морем, навколо Криму. Третє нафтогазове

УКРАЇНА І СВІТ:

теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин, 2023

родовище розташоване під Закарпаттям та простягається на територію Румунії, а також у напрямку Львова та Тернополя.

Проте, жорстока війна з жахливими військовими злочинами (такими як тортури військовополонених та обезголовлення їх, а також депортація дітей) — почалася *не для того, щоб роздобути нафту й газ в Україні, а з метою знищити Україну та унеможливити її існування*, як нормальної держави й унеможливити існування української нації — як нації в цілому.

Західне родовище нафти і газу розташоване на кордоні з Польщею, поблизу Львова. Отже, Росія не може отримати до нього доступ, тому що величезна й сильна Польща може чинити опір російській експансії, в тому числі і у військовому аспекті. Але Угорщина теж розташована поруч із Західноукраїнським нафтогазовим родовищем.

Система правління Віктора Орбана сильно відрізняється від польської консервативної, правопартійної системи. По-перше, Польща все ще є парламентською демократією, тоді як Угорщина вже не є демократією за даними Freedom House [7]. Одна з істотних відмінностей між польською та угорською праворадикальною політикою полягає в тому, що польська держава ніколи не може бути дружньою до Росії, а от Угорщина навпаки є прихованим прибічником Росії. Добре відомо, що російські спецслужби багато працюють в Угорщині, й вони впливають на погляди звичайних людей. Погляди та настрої людей — це теж великий військовий потенціал.

Ференц Катрейн (Ferenc Katrein), який 13 років працював в угорській контррозвідці, в тому числі на посаді директора з операцій, як експерт угорської секретної служби, дав ексклюзивне інтерв'ю про те, що російське втручання триває вже багато років [13; 14]. З нього ми бачимо, що російські служби не соромляться тиснути на Угорщину, а державні ЗМІ траншують кремлівську пропаганду.

Наступальні дії секретних служб Росії відбуваються проти всього Європейського Союзу, і частиною цього є операції впливу, в яких росіяни володіють серйозними знаннями і традиціями.

УКРАЇНА І СВІТ: теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин, 2023

Зокрема, Росія зацікавлена в поглибленні міграційного кризи і, перш за все, у використанні її для пропаганди і впливу на всі демократичні процеси в Європейському Союзі. Вона використовує дезінформацію. Це дані Спеціального комітету з іноземного втручання (INGE).

Цей комітет проводив розслідування іноземного втручання у всі демократичні процеси в Європейському Союзі. Доповідь була підготовлена колишнім міністром закордонних справ Латвії Сандрою Калніете (Sandra Kalnietē), нині депутатом Європарламенту від Європейської народної партії (Християнські демократи) [4]. Протягом півтора року Комітет INGE Європейського парламенту збирав дані про іноземні (в основному російські) спроби вплинути на демократичні процеси в ЄС і посіяти розбрат між державами-членами. Звіт містить чіткі докази того, що Росія і Китай використовують незліченні інструменти для маніпулювання європейською громадською думкою, часто успішно [11].

Ми підняли це питання у зв'язку з візитом прем'єр-міністра Угорщини Орбана до білоруського диктатора Лукашенка у 2020 році, коли було сфальсифіковано білоруські вибори, і всі цивілізовані держави світу відмовилися визнати цю людину президентом, але Угорщина визнала. Ми звернули увагу на спільні військові навчання в Білорусі за участю російської, сербської та білоруської арміями й вже очікували співпраці цих держав задовго до початку жорстокої війни проти України [7]. Між диктаторами, схоже, складається альянс: сербські солдати брали участь у білоруських подіях у складі місцевої поліції, про що свідчать фотографії білоруського журналіста. Це також було опубліковано в угорській пресі, що пов'язано з інтересом наших лібералів до білоруських подій [9]. Згадаймо це, оскільки це доводить, що угорський прем'єр Віктор Орбан вже був союзником цих диктаторів набагато раніше, ніж почалася війна в Україні. Таким чином, його прихильність була і залишається постійною і чіткою лінією [7].

УКРАЇНА І СВІТ:

теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин, 2023

Європейський союз засудив угорського лідера Віктора Орбана в червні 2020 року за його авторитарне зловживання пандемією, за ведення правління за допомогою урядових указів шляхом усунення верховенства парламенту і за ручне управління демократичною системою. Також Орбан також здійснив офіційний візит до авторитарного лідера Сербії. Це була, безсумнівно, зустріч проросійських сил, за словами колишнього радника ЄС, професора Центрально-Європейського університету, Петера Балажа (CEU, Péter Balázs).

Проти візиту В.Орбана до Білорусі виступила угорська Демократична Коаліція (Democratic Coalition англ, Demokratikus Koalíció угоською) і заявила, що він виступає проти Європейського Союзу [1]. Демократична коаліція – це та опозиційна партія, підтримка якої зараз становить 21% серед потенційних виборців, за даними незалежного ліберального інституту дослідження громадської думки. Важливо також, що після виборів у Білорусі 2020 року, коли там почалися трагічні події, в Угорщині ця демократична коаліція звернулася до парламенту та влади з проханням засудити жорстоку поведінку Лукашенка, але, на жаль, безрезультатно (DK Press-Office 2020). В «офіційній» же пресі угорського уряду про це нічого не було написано.

Більше того, поведінка Орбана вже на той час свідчила про його тісну прихильність до «московського царя», оскільки він протестував проти європейських санкцій проти Росії та Білорусі у 2020 році. Він був єдиним унікальним лідером серед країн Європейського Союзу, який забезпечив Путіна і Лукашенка своєю політичною прихильністю [2]. Тому не дивно, що його поведінка виявилася більш ніж двозначною й пізніше, під час російської агресії проти України у 2022 році.

Автор цієї статті звернув увагу на небезпечні наслідки, які очікувалися від стосунків між Орбаном і Лукашенком [6]. Отже, не дивно, що російські спецслужби вже давно і все більш інтенсивно працюють в Угорщині. Крім того, угорські секретні служби використовувалися не за призначенням, не в інтересах

УКРАЇНА І СВІТ: теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин, 2023

безпеки країни. Правляча партія Фідес, використовує свої секретні служби для нагляду за політиками-опонентами [17], за журналістами і всіма тими, хто викликав підозри в очах правлячої еліти. Не дивно, що Сполучені Штати Америки ввели санкції проти Угорщини через діяльність російського банку-шпигуна «Сбербанку» і через сприяння угорським урядом російським олігархам [12].

Однак поточні політичні проблеми повинні вирішуватися за допомогою дипломатичного підходу, та з емпатією – а не загостренням конфлікту, як писав колишній міністр закордонних справ, професор Геза Єсенський (Géza Jeszenszky) у своїх есе про помірне управління конфліктами. Він був творцем «Основного договору про основи добросусідства та співпраці між Угорщиною та Україною», який був підписаний 6 грудня 1991 р. і набув чинності 16 червня 1993 р. в Угорщині (Закон № 45 у 1995 р.), хоча в Україні він був ратифікований набагато раніше, 1 грудня 1992 року [3; 5]. Примітно, що ратифікація цього двостороннього контракту була відкладена в Угорщині на півтора року, і міністр закордонних справ Геза Єсенський відзначав в парламенті Угорщини, що відносини були прекрасними протягом цих півтора року і вже прийшов час прийняти цей закон членами парламенту [10].

Небезпека правлячого крила Угорщини стала ще більш очевидною зі слів ультранаціоналістичного історика, ідеолога сучасної еліти, доктора Ерно Раффай (Ernő Raffay), який вже опублікував понад два десятки книг проти масонства, євреїв, сусідніх народів, і, підтримуючи праворадикальні іредентні спроби Угорщини «повернути» колишню «велику Угорщину», тим самим прийняти з рук Путіна територію Закарпаття. Також цей історик сказав в інтерв'ю, зробленому ним у 2018 році, що Трансільванія не повинна залишатися частиною Румунії, вона повинна бути окупована збройними силами за підтримки якоїсь «великої держави» [15].

УКРАЇНА І СВІТ:

теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин, 2023

Яка ж велика сила може бути використана для зміни Тріанонського мирного договору, підписаного 100 років тому? Звичайно, залишилася тільки одна велика держава, яка здатна і навіть бажає це зробити – це Москва. Очевидно, що в інтересах Путіна було б дестабілізувати Східну Європу, змусити проамериканські країни-члени НАТО накинутися один на одного; щоб під прикриттям цього у нього були розв'язані руки в Україні. Таким чином, Угорська правляча еліта правого спрямування вже довгий час пропагує подібну ревізійністську ідею, яка відповідає інтересам Путіна.

Більше того, є ще один особливий момент, який робить співпрацю з режимом Орбана небезпечним ризиком, особливо в регіоні Західної України. Це – зловживання питанням угорської меншини в сусідніх країнах.

І останнє, але не менш важливе, вже для польської економіки: значний польський капітал повинен бути інвестований в Україну. Коли українська економіка почне відновлюватися, польські інвестори та польські фірми повинні будуть вкладатися в українську економіку.

Відхилення Угорщини від групи Вишеград-4 і в цілому від європейських зобов'язань східноєвропейських країн вже вивчалось політичними аналітиками. Вони підкреслили відмінності між Польщею та Угорщиною і відзначили, що Польща є сильним бастионом Європи проти російської загрози, але Угорщина становить великий ризик для безпеки [8].

Польща має велику місію щодо України, щоб захистити Європу від російського нападу. Перед Східно-Центральною Європою під керівництвом Польщі стоять два завдання: зупинити Росію і зупинити молодшого брата Росії, угорського авторитарного лідера Віктора Орбана, який є троянським конем Путіна в Європейському Союзі і НАТО.

Список використаних джерел:

**УКРАЇНА І СВІТ:
теоретичні та практичні аспекти діяльності
у сфері міжнародних відносин, 2023**

1. Ara-Kovács A. Megfáradt pávatánc Orbán fehéroroszországi látogatása. *Demokratikus Koalíció: Hírek – aktuális*. URL: <https://dkp.hu/hirek/5045/megfaradt-pavatanc-orban-feheroroszorszagi-latogatasa>

2. Baczynska G, Chalmers J. Hungary's Orban says EU should reverse Russia sanctions, not push Cyprus on Belarus. *Reuters*. 2020. URL: <https://www.reuters.com/article/uk-hungary-orban-russia-belarus-idUKKCN26G2HR>

3. Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною і Угорською Республікою (Договір ратифіковано Постановою ВР № 2527-XII від 01.07.92) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_004#Text

4. Expat, Shadow Cabinet Presented by DK MEP Dobrev in Hungary. *XPATLOOP: Hungary's Leading Expat Media*, 2022. URL: <https://xpatloop.com/channels/2022/09/shadow-cabinet-presented-by-dk-mep-dobrev-in-hungary.html>

5. Földvári S. The Relationship between People and Their Environment from the Point of View of Transcarpathia and Western Ukraine's Oil Fields. 2022. URL: <https://www.academia.edu/91444236/>

6. Földvári S. Союзники Путіна в європейських і пострадянських умовах. *Institute of Democratization and Development – Інститут демократизації та розвитку*, 2021. URL: <https://www.institutedd.org/blog/posts/soyuzniki-putina-v-jevropeskix-i-postradyanskix-umovax>

7. Freedom in the World 2019. Freedom House: Washington, New York, 2019. URL: https://freedomhouse.org/sites/default/files/Feb2019_FH_FITW_2019_Report_ForWeb-compressed.pdf

8. Gosling T., Inotai E., Szekeres E., Ciobanu C.: *Democracy Digest: Poland Focuses On Pegasus And Putin*. BIRN (Balkan Investigative Reporting Network): Bratislava, Budapest, Prague, Warsaw, 2022. URL:

UKRAÏNA I SVIT:

teoreticni ta prakticni aspekti dijalnosti u sfere mijnarodnih vidnosin, 2023

<https://balkaninsight.com/2022/01/21/democracy-digest-poland-focuses-on-pegasus-and-putin/>

9. Jabronka R. Egy fehérorosz újságíró fotókat tett közzé olyanokról, akiknek nem kéne ott lenniük a tüntetéseken. 2020. URL: <https://ellenszel.hu/2020/08/15/egy-feherorosz-ujsgairo-fotokat-tett-kozze-olyanokrol-akiknek-nem-kene-ott-lenniuk-a-tunteteseken/>

10. Jeszenszky G. *Address of Minister of Foreign Affairs Géza Jeszenszky on the 292nd meeting of the Parliament on May 04, 1993, in the discussion of the Basic Treaty Between Ukraine and Hungary.* 1993. URL: <https://www.parlament.hu/naplo34/292/2920092.html>

11. Kalniete S. Draft report on foreign interference in all democratic processes in the European Union, including disinformation (2020/2268(INI)). *Special Committee on Foreign Interference in all Democratic Processes in the European Union, including Disinformation.* 2021, URL: https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMI TTEES/INGE/PR/2021/11-09/1241458EN.pdf

12. Morris L. CIA leak, sanctions highlight strained relations between U.S. and Hungary. The Washington Post. 2023. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2023/04/12/hungary-bank-sanctions-orban/>

13. Panyi Sz. Egy magyar titkosszolga részletesen felfedi, mennyire súlyos az orosz fenyegetés 2017. URL: <https://index.hu/belfold/2017/03/21/titkosszolga-orosz-fenyegetes-ro-magyilkossag-interju>

14. Panyi Sz. Hungarian secret agent reveals in detail how serious the Russian threat is *index – English edition.* 2017. URL: https://index.hu/english/2017/03/21/hungarian_secret_agent_reveals_how_serious_the_russian_threat_is

15. Pataki T. Raffay Ernő: Erdély nincs elveszve. 2018. URL: <https://www.magyaridok.hu/belfold/raffay-erno-erdely-nincs-elveszve-3158857/>

16. Pratten M. The Russia-Ukraine Donbass conflict and the threats to the oil and gas industry: How the Donbas conflict between Russia and Ukraine impacts the oil and gas industry. *Intelligence*

**УКРАЇНА І СВІТ:
теоретичні та практичні аспекти діяльності
у сфері міжнародних відносин, 2023**

Fusion. 2021. URL: <https://intellfusion.medium.com/the-russia-ukraine-donbass-conflict-and-the-threats-to-the-oil-and-gas-industry-df6160e065ae>

17. Tharoor I. Hungary's spyware scandal is a crisis for Europe. *The Washington Post*, 2021. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2021/07/20/hungary-spyware-democracy/>